

Nr 49.

Ankom till riksdagens kansli den 15 mars 1935 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjätte huvudtiteln gjorda framställning om bidrag till uppförande av en hangar å Bromma flygplats.

(4:e avd.)

I den till riksdagen avlåtna, den 4 januari 1935 dagtecknade propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1935/1936 har Kungl. Maj:ts i avseende å sjätte huvudtiteln (punkt 32, sid. 95—102, av det vid propositionen fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen att, under förutsättning att Bromma flygplats bebygges i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag, som framställdes i en i statsrådsprotokollet omförd utredning, såsom bidrag till uppförande av en hangar å Bromma flygplats anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Sedan stadsfullmäktige i Stockholm godkänt det s. k. Brommafältet såsom landflygplats för Stockholm i huvudsaklig överensstämmelse med en av flyghamnsstyrelsen framlagd och av luftfartsmyndigheten godkänd plan har departementschefen på framställning av fullmäktige jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande utsett två representanter för staten att gemensamt med representanter för staden utreda frågan om flygplatsens utrustande med byggnader och i övrigt för luftfarten erforderliga anordningar. Den sålunda utsedda delegationen har den 4 oktober 1934 framlagt en utredning i frågan. I utredningen förordas att, liksom planeringsarbetena på flygfältet utföras av staden såsom statskommunalt reservarbete med bidrag av statsmedel, uppförandet av de byggnader m. m., som komma att ingå i stationsanläggningen, sker efter samma princip, d. v. s. med staden som företagare och staten som deltagare i kostnaden. Under denna förutsättning har delegationen icke ansett sig behöva låta utarbета detaljerat förslag till flygplatsens bebyggande utan inskränkt sig till att beräkna den kostnad de skilda anläggningarna komma att betinga. Detaljförslag borde vid arbetets utförande upprättas genom stadens försorg, varvid förutsattes att ritningarna skulle godkännas av luftfartsmyndigheten och byggnadsstyrelsen.

Delegationen har föreslagit följande huvudanordning av stationsanläggningen, nämligen en stationsbyggnad, en hangar, en expeditionsplattform,

inhägnad av flygplatsen, belysningsanläggning och radioanläggning. De beräknade kostnaderna utgöra, för stationsbyggnaden 260,000 kronor, för hangaren 410,000 kronor, för expeditionsplattformen 120,000 kronor, för inhägnaden 80,000 kronor, för belysningsanläggningen 150,000 kronor och för radioanläggningen 180,000 kronor. Expeditionsplattformen och inhägnaden anses emellertid lämpa sig för utförande såsom statskommunalt reservarbete i samma ordning som nu pågående planeringsarbete å flygplatsen. Radioanläggningen skulle tillhandahållas av staten samt utföras och bekostas av telegrafstyrelsen. Återstående kostnader (260,000 + 410,000 + 150,000) 820,000 kronor borde bestridas av staten och staden gemensamt, dock att staden borde svara för de med detta belopp avsedda anläggningarnas underhåll och förvaltning.

Beträffande fördelningen av dessa sistnämnda kostnader föreslås att staten och staden skola bära dem till lika del. Anordnandet av en flygplats i Stockholm anser delegationen nämligen bära, såsom i utredningen närmare utvecklas, betraktas såsom ett statens och stadens gemensamma intresse. Emellertid föreslås en maximering av statens bidrag till 410,000 kronor.

Departementschefen har meddelat, att staten redan lämnar bidrag till ändamålet med betydande belopp. Av kostnaderna för flygfältets planering m. m. tillsköttes nämligen av medel, som anslagits för arbetslöshetens bekämpande, ej mindre än omkring 70 % (90 % av arbetskostnaden och 50 % av kostnaden för anskaffning av material). Samtliga dessa kostnader hade för första utbyggnadsstadiet beräknats till 1,470,000 kronor, varav statsbidrag 1,050,000 kronor. Statens arbetslöshetskommission hade vidare beviljat statsbidrag till de arbeten, som inginge i andra utbyggnadsstadiet och vilka beräknades till en total kostnad av 2,500,000 kronor, varav arbetskostnaderna utgjorde 1,600,000 kronor och kostnaderna för material m. m. 635,000 kronor. Under förutsättning att Kungl. Maj:t medgäve, att statsbidraget beräknades efter enahanda grunder som tidigare, skulle således för denna andra utbyggnad av statsmedel utgå (1,440,000 + 317,500) 1,757,500 kronor. I detta utbyggnadsstadium inginge anläggandet av den i utredningen omnämnda expeditionsplattformen. Till de nu angivna statsbidragen komme — därest jämväl inhägnaden av flygplatsen, såsom i utredningen föreslagits, skulle utföras såsom statskommunalt reservarbete — statens andel i kostnaden härför.

Departementschefen yttrar därefter följande:

Efter överbäggande av samtliga de omständigheter, som sålunda synas bära inverka på bedömandet av det nu ifrågasatta statsbidragets storlek — därvid särskilt må erinras om det efter utredningsmännen avlämnande av sitt förslag tillkomna beslutet om verkställande av andra utbyggnaden av flygfältet — kan jag ej undgå att finna det av utredningsmännen föreslagna beloppet, 410,000 kronor förutom kostnaden för radioanläggningen, vara för högt tilltaget.

Enligt vad jag inhämtat är från postverkets sida intet att erinra mot att kostnaderna för belysningsanläggningen å flygplatsen, 150,000 kronor, utgå av kapitalökningensanslag å postverkets stat till belysningsanläggningar för luftfartsleder. Jag finner mig kunna giva min anslutning åt en sådan an-

ordning. Likaså vill jag förorda, att kostnaderna för radioanläggningen, 180,000 kronor, utgå av statsmedel å telegrafverkets stat. Till dessa båda anslagsäskanden återkommer jag senare vid behandlingen av kapitalökningsanlagan för post- och telegrafverken.

Emellertid synes det mig, med hänsyn till vad jag förut framhållit, skäligt att ett statsbidrag utgår jämväl till hangarbyggnaden å flygplatsen. I sådant avseende förordar jag såsom lämpligt ett belopp av 100,000 kronor.

Beträffande vad byggnadsstyrelsen anfört om fastställande av ritningarna till de blivande byggnaderna synes det tillräckligt betryggande, att, på sätt i utredningen förutsattes, godkännandet meddelas av luftfartsmyndigheten och byggnadsstyrelsen. Byggnadsstyrelsen har vidare förordat, att staden borde tillförbindas att svara för byggnadernas underhåll och vård. Någon särskild förbindelse härutinnan synes mig emellertid icke erforderlig, då anledning saknas till antagande att staden såsom ägare av byggnaderna skulle låta någon försummelse i sådant avseende komma sig till last.

För de pågående statskommunala reservarbetena å Bromma flygplats har staten att vidkännas betydande kostnader, som täckas av medel, anvisade för arbetslöshetens bekämpande. Då det emellertid är av vikt att flygplatsen må kunna snarast färdigställas, har utskottet icke velat motsätta sig, att staten lämnar sin ytterligare medverkan enligt de av departementschefen föreslagna grunderna.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker alltså nu begärda anslag å 100,000 kronor, avsett såsom bidrag till en hangarbyggnad (vars uppförande beräknats draga en totalkostnad av 410,000 kronor). På sätt utskottet i särskilt utlåtande föreslår, torde av statsmedel likaledes få bestridas kostnaderna dels för en belyningsanläggning, 150,000 kronor, dels ock för en radioanläggning, 180,000 kronor.

Utskottet förutsätter, att underhållet av flygplatsen jämte de till anläggningen hörande byggnaderna bestrides av Stockholms stad.

Under återopandade härav hemställer utskottet i nu förevarande utlåtande,

att riksdagen må, under förutsättning att Bromma flygplats bebygges i huvudsaklig överensstämmelse med det i ovan omnämnda utredning framställda förslaget, såsom *bidrag till uppförande av en hangar å Bromma flygplats* anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Stockholm den 15 mars 1935.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit från första kammaren: herrar *Carlsson* i Gävle, *Olof Olsson*, *Johansson* i Fredrikslund, *Nilsson* i Malmö, *Bergqvist*, *Nilsson* i Gränebo, *Svensson* i Kompersmåla, *Asplund*, *Wallis*, *Gustafsson* i Benestad, *Theelin* och *Sandén*, samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson*, *Strindlund*, *Törnkvist* i Karlskrona, *Holmgren*, *Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson*, *Andersson* i Höör, *Svensson* i Grönvik, *Norsell*, *Skoglund* och *Aronson*.